

طراحی و کلون کردن microRNA-148b در شاتل وکتور لنتی ویروسی

سمانه ملازاده^۱، وجیهه نشاطی^۱، بی‌بی صدیقه فضل‌ی بزاز^۲، مجید مجرد^۳، محمد امین کراچیان^۳

مقاله پژوهشی

چکیده

مقدمه: ریز RNAها (miRNAs)، RNAهای غیر کد کننده‌ی کوچکی هستند که بیان ژن را از طریق اتصال به mRNA هدف تنظیم می‌نمایند. از آنجایی که این مولکول‌ها در تکثیر و تمایز سلولی نقش مهمی دارند، می‌توان از آن‌ها در پزشکی ترمیمی استفاده کرد. از میان حاملین مختلفی که برای رهاسازی این الیگونوکلیوتیدها وجود دارد، سیستم لنتی ویروسی حامل مناسبی به نظر می‌رسد. از طرف دیگر، مشخص شده است که miR-148b در استئوزن نقش دارد. بدین منظور، در مطالعه حاضر طراحی و کلون کردن microRNA-148b در شاتل وکتور لنتی ویروسی مورد بررسی قرار گرفت.

روش‌ها: ابتدا پرایمرهای رشته‌های microRNA-148b-3p/-5p طراحی گردید و پس از هیبریداسیون، داخل پلاسمید شاتل لنتی ویروسی کلون شد. سپس ورود صحیح قطعه‌ها با استفاده از هضم آنزیمی و توالی‌یابی مورد بررسی قرار گرفت. در ادامه، پس از تولید ذرات لنتی ویروسی مربوط، از آن‌ها برای ترانس‌داکشن سلول‌های بنیادی مزانشیمی استفاده گردید.

یافته‌ها: miR-148b-3p/-5p طراحی شده با موفقیت داخل شاتل لنتی ویروسی کلون گردید. یافته‌های حاصل از هضم آنزیمی و توالی‌یابی، مؤید ورود موفقیت‌آمیز رشته‌های مورد نظر داخل پلاسمید لنتی ویروسی بود. بیان بالای Enhanced Green Fluorescent Protein (eGFP) نشان دهنده‌ی کارایی بالای ترانس‌داکشن و ترانس‌داکشن بود.

نتیجه‌گیری: در مطالعه‌ی حاضر دو نوع ویروس حامل miR-148b-3p و miR-148b-5p تولید گردید که می‌توانند جهت بررسی فرایند استئوزن مورد بررسی قرار گیرند.

واژگان کلیدی: کلون کردن، MicroRNA، miR-148b، شاتل وکتور، لنتی ویروس

ارجاع: ملازاده سمانه، نشاطی وجیهه، فضل‌ی بزاز بی‌بی صدیقه، مجرد مجید، کراچیان محمد امین. طراحی و کلون کردن microRNA-148b در شاتل

وکتور لنتی ویروسی. مجله دانشکده پزشکی اصفهان ۱۳۹۶؛ ۳۵ (۴۳۴): ۷۰۶-۷۰۱

مقدمه

ریز RNAها (microRNAs)، ساختارهای نوکلئوتیدی غیر کد کننده‌ی کوچکی می‌باشند که در گیاهان و جانوران یافت می‌شوند (۱-۲) و تاکنون در ۵۸ گونه‌ی مختلف شناسایی شده‌اند و در حدود ۳۰ درصد از ژن‌های کد کننده‌ی پروتئین را تنظیم می‌کنند (۳). از طرف دیگر، حدود ۵۰-۴۰ درصد از mRNA پستانداران در سطح ترجمه توسط ریز RNAها تنظیم می‌شود (۴، ۲). نتایج مطالعات نشان داده است که ریز RNAها در تکامل بافت‌هایی از جمله پوست، ماهیچه، عصب، چربی، غضروف و استخوان دخیل هستند (۵). علاوه بر این، ریز RNAها نقش مهمی در تمایز استئوبلاست و تشکیل

استخوان دارند. حدود ۲۲ ریز RNA شناسایی شده است که تمایز استئوبلاست را مهار می‌کند. در مقابل، ریز RNAهایی وجود دارند که استئوزن را افزایش می‌دهند (۸-۶). با شناسایی ریز RNAها، می‌توان از آن‌ها به عنوان نشانگرهای تمایزی استفاده نمود (۹، ۷). ریز RNAهای تنظیم کننده‌ی استخوان‌سازی، سرعت تشکیل استخوان را کنترل و یا تشکیل استخوان را در مرحله‌ی مینرالیزاسیون نهایی تنظیم می‌نمایند (۸).

بر اساس اهداف درمانی، ریز RNAها می‌توانند به دو صورت به کار گرفته شوند؛ اول درمان مهاري به کمک ریز RNAها، زمانی که ریز RNA بیش از حد بیان گردد و دوم درمان جایگزین به کمک

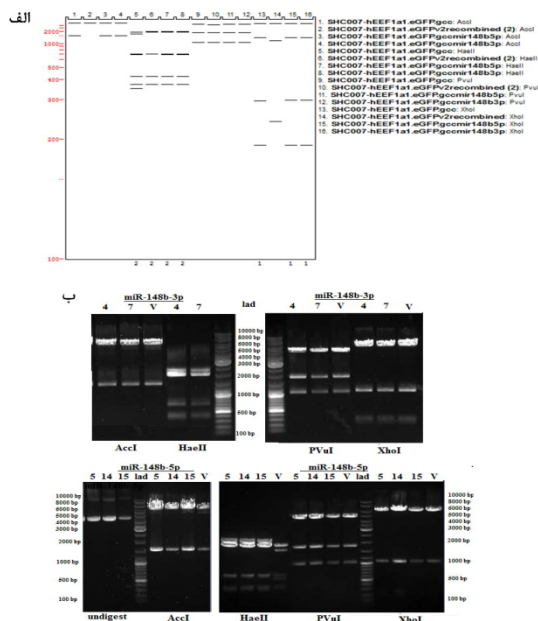
۱- دانشجوی دکتری، مرکز تحقیقات بیوتکنولوژی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران

۲- استاد، مرکز تحقیقات بیوتکنولوژی، دانشکده‌ی داروسازی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران

۳- استادیار، مرکز تحقیقات ژنتیک پزشکی و گروه ژنتیک پزشکی، دانشکده‌ی پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی مشهد، مشهد، ایران

را بیان می‌کنند (شکل ۳، قسمت الف). سه روز بعد از ترانس داکت سلول‌های مزانشیمی با ذرات ویروسی، اغلب سلول‌های آلوده شده، eGFP+ بودند (شکل ۳، قسمت ب). از آنجایی که بیان eGFP با عملکرد وکتورها ارتباط دارد، ترانسژن‌های کلون شده‌ی داخل وکتورها بیان بالایی دارند. همان‌گونه که در شکل ۳ مشاهده می‌شود، حدود ۷۰-۸۰ درصد از سلول‌ها eGFP+ و سبز رنگ بودند.

شکل ۲. نتایج حاصل از هضم آنزیمی با آنزیم‌های *HaeII*, *AclI*, *XhoI* و *PvuI*

اندازه‌ی قطعاتی که انتظار می‌رود توسط آنزیم‌ها در نمونه‌های مختلف ایجاد شود (قسمت الف). اندازه‌ی قطعات حاصل از هضم آنزیمی در کلون‌های مختلف از miR-148b-3p و miR-148b-5p (قسمت ب) که کلون‌های مختلف با شماره نشان داده شده است. V (وکتور اصلی که هضم آنزیمی بر روی آن انجام شده است)، Lad (Undigested) و (نمونه‌هایی که هضم آنزیمی روی آن انجام نشده است).

در ادامه، سلول‌ها با Phosphate-buffered saline (PBS) (1X) شستشو داده شد و محیط تازه به سلول‌ها اضافه گردید. پس از ۴۸ ساعت، سوپرناتانت سلولی که حاوی ذرات ویروسی بود، برداشته شد و ویروس‌ها به روش اولتراسانتریفوژ تغلیظ شد. ورود پلاسمید و تولید ویروس نوترکیب با واسطه‌ی بیان Enhanced green fluorescent protein (eGFP) مورد بررسی قرار گرفت. به عنوان کنترل کیفی، ۳ میکرولیتر بر میلی‌لیتر از ویروس‌های ساخته شده بر روی سلول‌های بنیادی مزانشیمی اثر داده شد و پس از سه روز، ورود ویروس‌ها و بیان ترانسژن با واسطه‌ی بیان eGFP مورد پایش قرار گرفت.

یافته‌ها

جهت تأیید ورود الیگونوکلوئوتیدها در جهت درست به وکتور، واکنش هضم آنزیمی انجام گرفت. بدین ترتیب که برای هر نمونه پلاسمید تخلیص شده، ۴ آنزیم (*XhoI* و *PvuI*, *HaeII*, *AccI*) انتخاب شد. در صورتی که قطعات به طور صحیحی وارد پلاسمید شده باشد، انتظار می‌رود باندهایی مشابه با شکل ۲، قسمت الف ایجاد گردد. با توجه به نتایج به دست آمده (شکل ۲، قسمت ب)، کلون‌های ۴ و ۷ از نمونه‌ی miR-148b-3p و کلون‌های ۵، ۱۴ و ۱۵ از نمونه‌ی miR-148b-5p دارای قطعه‌ی insert بودند. با این حال، نتایج حاصل از توالی‌یابی نشان داد که نمونه‌ی ۴ از miR-148b-3p و نمونه‌های ۵ و ۱۴ از miR-148b-5p قابل استفاده و توالی آن‌ها سالم و بدون جهش بود. کلون‌های صحیح از miR-148b-3p و miR-148b-5p برای ساخت لنتی ویروس‌های مربوط مورد استفاده قرار گرفت (جدول ۱).

نتایج ترانس فکشن سلول‌های Human embryonic kidney-293 (HEK-۲۹۳) حاکی از آن بود که قسمت اعظمی از سلول‌ها eGFP

جدول ۱. نتایج حاصل از توالی‌یابی ریز RNAهای کلون شده در مقایسه با توالی ژنومیک آن‌ها

hsa-miR148b-3p-F-A305 (22-mer)
CCGGACAAAGTTCTGTGATGCACTGACTCGAGTCAGTGCATCACAGAACTTTGTTTTTTTG
clone#4: probably correct
AAACACCGGACAAAGTTCTGTGATGCACTG
clone #7: incorrect
AAACACCGGACAAAGTTCTGTGATGCACTGACTCGAGTCACATCACAGAACTTTGTTTTTTGAATTC
hsa-miR148b-5p-F-A303 (22-mer)
CCGGCCTGAGTGTATAACAGAACTTCTCGAGAAGTTCTGTTATACTCAGGCTTTTTG
clone #5: correct
CCGGCCTGAGTGTATAACAGAACTTCTCGAGAAGTTCTGTTATACTCAGGCTTTTTGAATTC
clone #14: correct
CCGGCCTGAGTGTATAACAGAACTTCTCGAGAAGTTCTGTTATACTCAGGCTTTTTGAATTC = G
clone #15: was supposed to be a hsa-miR-148b-5p clone but appears to be a correct hsa-miR-148b-3p clone
CCGGACAAAGTTCTGTGATGCACTGACTCGAGTCAGTGCATCACAGAACTTTGTTTTTTGAATTC
hsa-miR-148b-3p-F-A305 (22-mer)
CCGGACAAAGTTCTGTGATGCACTGACTCGAGTCAGTGCATCACAGAACTTTGTTTTTTTG

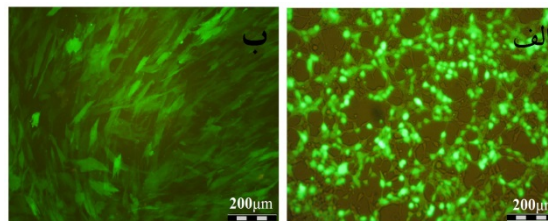
حاضر از miR-148b که عضوی از خانواده‌ی miR-148/152 می‌باشد، استفاده شد. این خانواده سه عضو شناخته شده‌ی miR-148a، miR-148b و miR-152 دارد (۱۷). اعضای این خانواده ساختار ساقه-لوپ دارند که پس از پردازش، به ریز RNA بالغ به طول ۲۱-۲۲ نوکلئوتید تبدیل می‌شوند. بافت‌های طبیعی و توموری مختلفی اعضای این خانواده را طی رشد، تکامل و تشکیل تومور بیان می‌کنند (۱۷-۱۸). بیان اعضای این خانواده در بیماری‌های توموری و غیر توموری متفاوت است. بنابراین، این گروه از ریز RNAها می‌توانند به عنوان زیست نشانگرهای مهمی جهت تشخیص اولیه‌ی برخی از سرطان‌ها استفاده گردد. نتایج اغلب مطالعات نشان داده‌اند که اعضای این خانواده به عنوان انکوژن و سرکوب کننده‌ی تومور عمل می‌نمایند. همچنین، نقش مهمی در بیماری‌های غیر توموری مانند دیابت نوع یک و ضایعات آرترواسکلروزی ایفا می‌کنند (۱۷).

با پیشرفت‌های قابل توجه صورت گرفته طی چند سال اخیر در حوزه‌ی پزشکی ترمیمی، ریز RNAهای جدیدی در بافت استخوانی و مفاصل شناسایی شده‌اند (۶). با توجه به کارکردهای مهم این مولکول‌ها، می‌توان از آن‌ها در ترمیم و پیوند اندام پستانداران استفاده نمود. از طرف دیگر، این مولکول‌ها به عنوان اهداف درمانی جدیدی برای بیماری‌های مختلف مانند سرطان‌ها در نظر گرفته می‌شوند. در مجموع، درک عملکرد این مولکول‌ها در فرایندهای زیستی مختلف، روش‌های نوینی را در پزشکی ترمیمی ایجاد می‌کند.

با طراحی مناسب ریز RNAها و به دنبال آن وارد کردن آن‌ها در حاملین مناسب، می‌توان از آن‌ها برای درمان بیماری‌های مختلفی از جمله اختلالات استخوانی استفاده نمود. ضمن این که می‌توان از سلول‌های بنیادی مزانشیمی به عنوان میزبان‌هایی برای بیان این دسته از الیگونوکلوئوتیدها در ترمیم استخوان استفاده کرد (۴). علاوه بر این، ریز RNAها می‌توانند به طور موضعی و سیستمیک به عنوان عوامل درمانی در آینده استفاده شوند (۱۹).

تشکر و قدردانی

پژوهش حاضر برگرفته از پایان‌نامه‌ی مقطع دکتری تخصصی دانشگاه علوم پزشکی مشهد با شماره‌ی طرح ۹۱۰۷۸۸ می‌باشد که با حمایت مالی مرکز تحقیقات بیوتکنولوژی این دانشگاه انجام شد. بدین وسیله نویسندگان از اعضای آزمایشگاه کاردیولوژی و مرکز پزشکی دانشگاه Leiden هلند به جهت همکاری در انجام مراحل کلون کردن، تشکر و قدردانی به عمل می‌آورند.

شکل ۳. بیان Enhanced green fluorescent protein (eGFP) در سلول‌های HEK-293 (HEK-۲۹۳ Human embryonic kidney-293) (قسمت الف) و سلول‌های بنیادی مزانشیمی (قسمت ب)

بحث

برای درک نقش ریز RNAها در فرایندهای طبیعی سلول و بیماری‌های انسانی، به ابزاری جهت افزایش یا کاهش عملکرد و فراوانی این مولکول‌ها نیاز است. بیان RNAهای کوچک اگزوزنوس در سلول از طریق ترانس فکشن موقت یا پایدار یا به کمک ترانس داکشن ویروسی ترانسژن‌هایی از جمله pri-miRNA، pre-miRNA، miRNA/miRNA* بالغ، RNAهای تداخلی کوچک (siRNA) و یا RNAهای کوتاه با ساختار سنجاق سری امکان‌پذیر است (۱). مهم‌ترین مراحل آماده‌سازی وکتورهای لنتی ویروسی حامل RNAهای کوچک سنجاق سری عبارتند از «طراحی الیگونوکلوئوتید مربوط و غربالگری توالی‌های هدف آن، وارد کردن توالی طراحی شده به وکتور، استفاده از سلول‌های بسته‌بندی کننده برای تولید لنتی ویروس‌های محتوی الیگونوکلوئوتید و ترانس داکشن سلول‌های هدف به کمک لنتی ویروس ساخته شده» می‌باشد (۱۵).

تاکنون وکتورهای لنتی ویروسی بیان کننده‌ی RNAهای سنجاق سری برای درمان بیماری‌های نورودژنراتیو و سرطان ارزیابی شده‌اند (۱۶). آزادسازی RNAهای سنجاق سری به کمک ذرات ویروسی، فرایند بلوغ این مولکول‌ها را در سلول ممکن می‌سازد. بنابراین، این نوع روش آزادسازی، احتمال بیان پایدار و کارآمد این ساختارها را فراهم می‌آورد (۱). یافته‌های حاصل از پژوهش حاضر نشان داد که microRNA-148b به طور موفقیت‌آمیزی وارد شاتل لنتی ویروسی گردید. پس از طراحی پرایمرهای مناسب برای رشته‌های بالغ miR-148b، کلون کردن آن‌ها در شاتل وکتور لنتی ویروسی انجام شد. با توجه به این که غلظت قطعات ریز RNA در مقایسه با وکتور بالاتر بود، احتمال ورود قطعه به وکتور افزایش یافت؛ در حالی که اگر مقدار ریز RNA در مقایسه با مقدار وکتور کمتر باشد، احتمال خودترکیبی وکتور افزایش می‌یابد. کارایی ترانس داکشن ویروس‌های ساخته شده نیز حاکی از ساخت موفقیت‌آمیز آن‌ها بود. در تحقیق

References

1. Broderick JA, Zamore PD. MicroRNA therapeutics. *Gene Ther* 2011; 18(12): 1104-10.
2. Collino F, Bruno S, Deregibus MC, Tetta C, Camussi G. MicroRNAs and mesenchymal stem cells. *Vitam Horm* 2011; 87: 291-320.
3. Lewis BP, Burge CB, Bartel DP. Conserved seed pairing, often flanked by adenosines, indicates that thousands of human genes are microRNA targets. *Cell* 2005; 120(1): 15-20.
4. Taipaleenmaki H, Bjerre HL, Chen L, Kauppinen S, Kassem M. Mechanisms in endocrinology: microRNAs: Targets for enhancing osteoblast differentiation and bone formation. *Eur J Endocrinol* 2012; 166(3): 359-71.
5. Hassan MQ, Gordon JA, Beloti MM, Croce CM, van Wijnen AJ, Stein JL, et al. A network connecting Runx2, SATB2, and the miR-23a~27a~24-2 cluster regulates the osteoblast differentiation program. *Proc Natl Acad Sci USA* 2010; 107(46): 19879-84.
6. Dong S, Yang B, Guo H, Kang F. MicroRNAs regulate osteogenesis and chondrogenesis. *Biochem Biophys Res Commun* 2012; 418(4): 587-91.
7. Kim KM, Lim SK. Role of miRNAs in bone and their potential as therapeutic targets. *Curr Opin Pharmacol* 2014; 16: 133-41.
8. Lian JB, Stein GS, van Wijnen AJ, Stein JL, Hassan MQ, Gaur T, et al. MicroRNA control of bone formation and homeostasis. *Nat Rev Endocrinol* 2012; 8(4): 212-27.
9. Kapinas K, Delany AM. MicroRNA biogenesis and regulation of bone remodeling. *Arthritis Res Ther* 2011; 13(3): 220.
10. Zhang Y, Wang Z, Gemeinhart RA. Progress in microRNA delivery. *J Control Release* 2013; 172(3): 962-74.
11. Singer O, Verma IM. Applications of lentiviral vectors for shRNA delivery and transgenesis. *Curr Gene Ther* 2008; 8(6): 483-8.
12. Segura MM, Mangion M, Gaillet B, Garnier A. New developments in lentiviral vector design, production and purification. *Expert Opin Biol Ther* 2013; 13(7): 987-1011.
13. Schoolmeesters A, Eklund T, Leake D, Vermeulen A, Smith Q, Force AS, et al. Functional profiling reveals critical role for miRNA in differentiation of human mesenchymal stem cells. *PLoS One* 2009; 4(5): e5605.
14. Zavar-Reza J, Khaleghi N, Hatami A, Heidari M, Mansuri-Majumerd R, Shekhha MH, et al. Cloning and expression of truncated protein of epidermal growth factor-1 (EGFR-1) in *Pichia pastoris* yeast host. *J Isfahan Med Sch* 2016; 33(364): 2232-8. [In Persian].
15. Song H, Yang PC. Construction of shRNA lentiviral vector. *N Am J Med Sci* 2010; 2(12): 598-601.
16. Manjunath N, Wu H, Subramanya S, Shankar P. Lentiviral delivery of short hairpin RNAs. *Adv Drug Deliv Rev* 2009; 61(9): 732-45.
17. Chen Y, Song YX, Wang ZN. The microRNA-148/152 family: multi-faceted players. *Mol Cancer* 2013; 12: 43.
18. Song YX, Yue ZY, Wang ZN, Xu YY, Luo Y, Xu HM, et al. MicroRNA-148b is frequently down-regulated in gastric cancer and acts as a tumor suppressor by inhibiting cell proliferation. *Mol Cancer* 2011; 10: 1.
19. Weilner S, Grillari-Voglauer R, Redl H, Grillari J, Nau T. The role of microRNAs in cellular senescence and age-related conditions of cartilage and bone. *Acta Orthop* 2015; 86(1): 92-9.

Production of Lentiviral Vector Expressing MicroRNA-148b

Samaneh Mollazadeh¹, Vajiheh Neshati¹, Bibi Sedigheh Fazly Bazzaz², Majid Mojarrad³,
Mohammad Amin Kerachian³

Original Article

Abstract

Background: Micro (mi)RNAs are non-coding endogenous RNAs which regulate gene expression by hybridization to specific binding sites in target mRNA sequences. Since several miRNAs are involved in proliferation and differentiation, miRNA-based therapies could be promising approach in regenerative medicine. Among different vehicles, lentiviral vector system is suitable for miRNA delivery. Besides, it is shown that miRNA-148b is involved in osteogenic differentiation. In this study, designing and cloning of miR-148b to lentiviral vector were investigated.

Methods: We introduced miRNA-148b-3p/-5p into lentiviral vector through cloning producers. The sequences of lentiviral vectors carrying miRNA-148b were checked via analytical digestion as well as Sanger DNA sequencing. In the following, produced lentiviral vectors were used for mesenchymal stem cells transduction.

Findings: Designed miR-148b-3p/-5p successfully cloned to the shuttle. Correctness and absence of any unintended mutations of lentiviral shuttle carrying miRNA-148b3p/-5p were confirmed followed by lentiviral production. Expression of enhanced green fluorescent protein (eGFP) demonstrated high efficiency of transfection as well as transduction.

Conclusion: Viral vectors constructed in this study could be used for investigation of osteogenesis.

Keywords: Cloning, MicoRNA, MiR-148b, Shuttle vectors, Lentivirus

Citation: Mollazadeh S, Neshati V, Fazly Bazzaz BS, Mojarrad M, Kerachian MA. **Production of Lentiviral Vector Expressing MicroRNA-148b.** J Isfahan Med Sch 2017; 35(434): 701-6.

1- PhD Candidate, Biotechnology Research Center, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran

2- Professor, Biotechnology Research Center, School of Pharmacy, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran

3- Assistant Professor, Medical Genetics Research Center AND Department of Medical Genetics, School of Medicine, Mashhad University of Medical Sciences, Mashhad, Iran

Corresponding Author: Bibi Sedigheh Fazly Bazzaz, Email: fazlis@mums.ac.ir